

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัด ในเขตภาคตะวันออก

สมควร สืบอินทร์

22 ก.ค. 2547

180183

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2547

ISBN 974-382-951-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา  
วิทยานิพนธ์ ของ สมควร สืบอินทร์ จบนี้แล้ว เห็นสมควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลัก  
สูตรปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ)

..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)

..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ)

..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)

..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร. มณฑิยา ชมดอกรไม้)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ..12... เดือน ..เมษายน..... พ.ศ. 2547

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ และ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด และอาจารย์ ดร.มณเฑียร ชมดอกไม้ กรรมการสอบที่ได้กรุณาเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขซึ่งมีผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งครูจ้างสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่มารดา บิดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมควร สืบอินทร์

42910839: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน/ พฤติกรรมการบริหาร/ ความสัมพันธ์กับผู้อื่นของครู/  
พฤติกรรมการสอนของครู

สมควร สืบอินทร์: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอน สังกัดสำนักงาน  
งานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตภาคตะวันออก (THE FACTOR AFFECTING TEACHING  
BEHAVIORS OF EMPLOYED TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE  
JURISDICTION OF THE OFFICES OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION IN THE  
EASTERN REGION) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ประชุม รอดประเสริฐ, Ed.D.,  
ดร. สุนทรายุทธ, Ph.D., สมโภชน์ อนุกสุข, กศ.ด. 129 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974 -382-951-2

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของ  
ครูจ้างสอน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูจ้างสอน จำนวน 250 คน ในสังกัดสำนักงานการประถม  
ศึกษาจังหวัดเขตภาคตะวันออก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถามมาตรฐาน  
ประมาณค่า(Rating Scale)เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอน คุณภาพชีวิตการทำงานของครู  
จ้างสอน พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และ ความสัมพันธ์กับผู้อื่นของครูจ้างสอน  
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ  
การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูจ้างสอนอยู่ในระดับปานกลาง
2. พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแบบกึ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วน  
แบบมีอิสระสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่นของครูจ้างสอนอยู่ในระดับปานกลาง
4. พฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอนอยู่ในระดับมาก
5. การได้รับการยอมรับนับถือยกย่อง การบริหารแบบกึ่งสัมพันธ์ ระเบียบข้อบังคับใน  
การปฏิบัติงาน และความก้าวหน้า ความมั่นคงในการทำงาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการ  
สอนของครูจ้างสอนโดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.90 + 0.15 X_{14} + 0.14 X_9 - 0.20 X_6 + 0.15 X_4$$

42910839 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;

M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: QUALITY OF WORKLIFE/ ADMINISTRATIVE BEHAVIORS/

INTERPERSONAL RELATIONSHIP/ TEACHING BEHAVIOR

SOMKAUN SEABIN: THE FACTOR AFFECTING TEACHING BEHAVIORS OF EMPLOYED TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICES OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION IN THE EASTERN REGION.

THESIS ADVISORS. PRACHOOM RODPRASERT, Ed.D., DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D. 129 P. 2004 ISBN 974-382-951-2

The purpose of this survey research was to study the factors affecting the quality of work life of employed teachers in primary schools. The samples were 250 employed teachers in primary schools under jurisdiction of the Offices of Provincial Primary Education in the Eastern Region. The instrument employed for data collecting were rating scale questionnaires concerning teaching behaviors, the quality of work life of employed teachers, administrative behaviors of the principals and the interpersonal relationship of employed teachers. Data was analyzed through mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

The summary of the findings were as follows:

1. The quality of work life of employed teachers in primary schools was at the moderate level.
2. The administrative behaviors of school principals were rated at the high level in initiating structure dimension and at the moderate level in consideration dimension.
3. The relationship with others of employed teachers was at the high level.
4. The teaching behavior of employed teachers was at the high level.
5. Recognition, initiating structure style of administration, working rules and regulations, and growth and security were considered as the factors affecting the employed teachers' quality of work life that could be stated in the regression equation as follow:-

$$\hat{Y} = 2.90 + 0.15 X_{14} + 0.14 X_9 - 0.20 X_6 + 0.15 X_4$$

## สารบัญ

|                                               | หน้า |
|-----------------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....                          | ง    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....                       | จ    |
| สารบัญ.....                                   | ฉ    |
| สารบัญตาราง.....                              | ซ    |
| สารบัญภาพ.....                                | ญ    |
| บทที่                                         |      |
| 1 บทนำ.....                                   | 1    |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....           | 1    |
| ความมุ่งหมายของการวิจัย.....                  | 4    |
| ความสำคัญของการวิจัย.....                     | 4    |
| คำถามในการวิจัย.....                          | 5    |
| สมมุติฐานในการวิจัย.....                      | 5    |
| ขอบเขตของการวิจัย.....                        | 6    |
| กรอบความคิดในการวิจัย.....                    | 7    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ.....                          | 8    |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....         | 12   |
| คุณภาพชีวิตของการทำงาน.....                   | 12   |
| พฤติกรรมการบริหาร.....                        | 33   |
| ความสัมพันธ์กับผู้อื่น.....                   | 40   |
| พฤติกรรมการสอน.....                           | 46   |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                    | 57   |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....                     | 61   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....                  | 61   |
| เครื่องมือการวิจัย.....                       | 62   |
| การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย..... | 63   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล.....                      | 65   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล.....                       | 65   |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....          | 66   |

## สารบัญ(ต่อ)

| บทที่                                         | หน้า |
|-----------------------------------------------|------|
| 4 ผลการวิจัย.....                             | 68   |
| สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....      | 68   |
| ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 69   |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                     | 70   |
| 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....            | 78   |
| สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                 | 78   |
| อภิปรายผล.....                                | 79   |
| ข้อเสนอแนะ.....                               | 85   |
| บรรณานุกรม.....                               | 87   |
| ภาคผนวก.....                                  | 98   |
| ภาคผนวก ก.....                                | 99   |
| ภาคผนวก ข.....                                | 103  |
| ภาคผนวก ค.....                                | 108  |
| ภาคผนวก ง.....                                | 118  |
| ประวัติย่อของผู้วิจัย.....                    | 129  |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่                                                                                                                                       | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูจ้างสอนสังกัดสำนักงาน<br>การประถมศึกษาอำเภอตามจังหวัด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....                    | 62   |
| 2 จำนวนและร้อยละแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนอำเภอเป็นจังหวัด.....                                                                               | 65   |
| 3 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของการทำงานของ<br>ครูจ้างสอนโดยอำเภอแต่ละองค์ประกอบ.....                                 | 70   |
| 4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการบริหารงานของ<br>ผู้บริหารโรงเรียนโดยอำเภอแต่ละองค์ประกอบ.....                            | 71   |
| 5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสัมพันธ์กับผู้อื่นของ<br>ครูจ้างสอนโดยอำเภอแต่ละองค์ประกอบ.....                                 | 72   |
| 6 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการสอนของครู<br>จ้างสอนโดยอำเภอแต่ละองค์ประกอบ.....                                         | 73   |
| 7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงาน<br>การประถมศึกษาอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....                         | 74   |
| 8 อำนาจพยากรณ์ตามลำดับของตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์พฤติกรรมการสอน<br>ของครูจ้างสอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ..... | 76   |
| 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครู<br>จ้างสอน โดยรวมจากตัวพยากรณ์ 4 ตัวของแบบที่ 4 ในตารางที่ 8.....                    | 76   |
| 10 ค่าคงที่ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ และผลการทดสอบนัยสำคัญในการ<br>พยากรณ์พฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอน โดยรวม.....                             | 77   |
| 11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ<br>คุณภาพชีวิตการทำงานของครูจ้างสอน.....                                        | 104  |
| 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ<br>พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร.....                                        | 105  |
| 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ<br>ความสัมพันธ์กับผู้อื่นของครูจ้างสอน.....                                     | 106  |
| 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ<br>พฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอน.....                                             | 107  |

## สารบัญตาราง(ต่อ)

| ตารางที่                                                                                                         | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 15 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูจ้างสอน<br>จำแนกรายข้อในแต่ละด้าน.....         | 119  |
| 16 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร<br>โรงเรียนจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน..... | 123  |
| 17 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสัมพันธ์กับผู้อื่นของครูจ้างสอน<br>จำแนกรายข้อในแต่ละด้าน.....      | 125  |
| 18 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการสอนของครูจ้างสอน<br>จำแนกรายข้อในแต่ละด้าน.....              | 127  |

## สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

|                              |   |
|------------------------------|---|
| 1 กรอบความคิดในการวิจัย..... | 8 |
|------------------------------|---|

มหาวิทยาลัยบูรพา  
Burapha University